SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятайте про Україну!

VOL. XCV. No. 217. JERSEY CITY and NEW YORK. TUESDAY, NOVEMBER 15, 1988 CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК ВІВТОРОК, 15-го ЛИСТОПАДА 1988 Ч. 217. РІК XCV.

ІНЖ. І. МАКАРА ЗВІЛЬНИЛИ З ТЮРМИ

Львів. — Німецьке пресове агентство (ДФП) і французьке агентство Ажанс Франс повідомили з Москви, що в середу, 9-го листопада ц.р., прокуратура у Львові наказала звільнити з тюрми інженера-конструктора Івана Макара, якого в Україні називали „першим політичним в'язнем української перебудови". Він був заарештований у Львові органами КҐБ 4-го серпня і йому інкримінували статтю 187-му Кримінального кодексу Української ССР, тоб то „організацію її активну участь у групових діях, що порушують громадський порядок".

Ґрунт для арешту інж. І. Макара фактично підготовив Віталій Панов, журналіст і кореспондент російськомовної газети „Комсомольська Правда", який у згаданій газеті написав статтю під заголовком „Байки батька Макара". Там його звинувачено у співпраці із колишніми дисидентами, які тепер є на Заході.

Панов закидав І. Макарові також „нелегальну діяльність і погрози страйками місцевим властям та публічними заворушеннями" і вже цього доносу вистачило для прокуратури, щоб заарештувати Макара і підготовити проти нього судову справу. Він, очевидно, міг отримати три й більше років тюрми чи концтабору, але друзі І. Макара в Україні і розголос його справи на вільних поселеннях у демократичних країнах був правдоподібно причиною припинення підготови судового процесу та звільнення його з-під арешту і без сумніву фальшивих обвинувачень.

Широку акцію оборони І. Макара розгорнула Українська Гельсінкська Спілка і новостворений Громадський комітет захисту. І. Макар і УГС домагалися публічно введення гласности і перебудови також в Україні до реалізації яких не допускають місцеві бюрократи, що засіджуться на своїх місцях від часів сталінського і брежнєвського застою.

Концерт в Карнеґі Голл закінчить святкування Тисячоліття

Ню Йорк. — В неділю, 20-го листопада ц.р., о годині 2:30 по полудні відбудеться концерт української церковної музики в Карнеґі Голл, 57-ма вулиця і 7-ма авеню в Ню Йорку.

Концерт влаштовує нюйоркський Метрополітальний Комітет Тисячоліття Християнства в Україні.

В програмі концерту візьмуть участь славнозвісний бас Павло Пліішка, чотири хори: „Веснівка" — український дівочий хор з Торонто під диригентурою Квітки Зорич - Кондрацької; „Прометей" — український чоловічий хор з Метрополітального хору з Філядельфії під диригентурою Михайла Длябоги; „Думка" — український мішаний хор з Ню Йорку під диригентурою Семена Комірного.

Квитки можна придбати у крамницях „Арка", „Молоде життя" та „Сурма" на долішні міста Ню Йорку. Купуючи квитки слід виписувати чеки на N.Y. Metropolitan Millennium Committee.

П. Пліішка

ДОПОВІДЬ Р. КУПЧИНСЬКОГО В НТШ

Ню Йорк. — Роман Купчинський, голова „Прологу", виголосить в суботу, 19-го листопада ц.р., о год. 5-ій по полудні в Домівці НТШ, 63 Четверта авеню (між 9 і 10-ою вулицями) доповідь із циклу „Україна сьогодні" на тему: „Суспільно-політичні процеси в Україні сьогодні". Після доповіді питання і відповіді.

МАТУРАЛЬНА ЗАБАВА В КЛІВЛЕНДІ

Клівленд. — Товариство „Рідна Школа" в Клівленді влаштовує в суботу, 26-го листопада ц.р., в приміщенні Астродому, 5720 Стейт ровд в Пармі, традиційну матуральну забаву. Початок забави о год. 7-ій вечора — товариська зустріч; год. 8-ма — представлення матуральної кляси. Грати ме до танців оркестра „Ромен".

Люба та Іриней Жуки — віртуози, що пробуджують світ до української музики

Джерзі Сіті, Н. Дж. (Л. Коленська). — Коли в редакційні пороги завітає людина, що своїм талантом і вмінням приносить славу українському імені, українській культурі — огортає вдоволення, прокидається оптимізм.

Однією із таких людей є піяністка Люба Жук, яка, концертуючи із своїм братом Іринеєм у фортепіяновому дуеті, виконують твори українських композиторів. Обидвоє — вони не лише блискучі піяністи, але й водночас носії української культури, адже вони впроваджують чужинецьку авдиторію в світ української музики, в його красу, спонукуючи не лише вивчати і, зглиблювати її, але й заохочують чужинців піяністів виконувати твори українських композиторів. Наша піяністка відвідала „Свободу" у п'ятницю, 4-го листопада ц.р., розповідаючи про не одне турне по всьому світі із своїм братом Іринеєм, де вони виступали і як солісти і у фортепіяновім дуетах.

Щоб пригадати — Люба Жук та Іриней Жук — абсольвенти МекҐілл університету і музичної консерваторії у Квебеку. Обоє теж студіювали в Моцартеум та Альбертському університеті школи красного мистецтва в Банфі. Сьогодні Л. Жук, є надзвичайним професором в музичному відділі МекҐіллського університету. Із своєми сольовими концертами та з програмою камерної музики вони виступали по радіо Сі-Бі-Сі, в австрійському крайовому радіо, польському радіо та по більших містах Канади і Америки.

Піяністка Люба Жук в редакції „Свободи".

(Закінчення на стор. 3)

У КОЖНІЙ ТЕМІ ПРОСВІЧУЄ СПРАВА УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Джерзі Сіті, Н. Дж. — В тижневику „Культура і Життя" з 16-го жовтня ц.р. знаходимо знову цікавий матеріял, в якому можна читати між рядками яка занедбана, а в той самий час, важлива для сьогоднішніх українців є справа української мови.

Стаття у рубриці „Роздуми над листами" є відповіддю на лист відомого науковця д-ра Олекси Біланюка, професора фізики Свартморського коледжу у Пенсильванії, який він написав до Л. Іваненка з приводу першої статті в тому самому журналі. Д-р О. Біланюк дивується, що в Україні „виникла проблема української абетки для комп'ютора", бо він на своєму комп'юторі Макінтош може користуватися без проблем різними літерами.

Л. Іваненко, кандидат фізико-математичних наук, у довгій статті п. н. „Законова в іншому" старається вияснити О. Біланюкові, що він в першу чергу хотів розбудити цікавість пересічного громадянина т.зв. „персоналками", які в американському суспільстві вже стали знаряддям майже кожної родини. Він цитує слова Шевченка „А ще гірше — спати,- спати", як характеристичну ціху його земляків -українців, що мало чим цікавляться. Але коли йдеться про вживання іншої мови на існуючих клявішах совєтських комп'юторів, то такі ще сьогодні немає. І тут Л. Іваненко уважає, що цю справу треба розв'язати в найближчому майбутньому, бо інформація мовами народів СССР цілком „відповідає засадам ленінської національної політики". От же треба власне підштовхувати конструкторів і промисловців, щоб розбудувати мережу ЕОМ, яка є в ЗСА і щоб вони постаралися про можливість вживати різні літери та різні мови. Але ось на всіх друкарських машинках бракує українських літер „і", „ї" та „є".

Однак найбільше цікавий у довгій статті Л. Іваненка його обережний, але який гіркий, погляд на відношення російської і української мов. Він стверджує, що 140-мільоновому російському народові і та його мові „ніхто і ніщо не загрожує". Інакше є однак з українською, і автор статті пригадує О. Біланюкові про останні виступи діячів української культури на захист української мови від „нівеляції, нехтування і звуження сфери її функціонування як громадського, так і побутового".

Л. Іваненко побоюється, що саме ці негативні процеси можуть посилитися в наслідок інформування українського суспільства російською мовою, якою тепер працюють совєтські комп'юторські машини. Л. Іваненко уважає, що можна порівняти суспільне значення інформації в сучасності до прийняття Християнства назад тисячу років. І тому він кладе такий сильний натиск на поширення комп'юторів, як засобу до поширення інформації серед населення.

Свою статтю, а радше „розмову" з Олексою Біланюком, він закінчує надією, що в найближчому він зможе з ним обмінюватися не статтями чи листами за посередництвом газети, а з екрана на екран персональних комп'юторів.

В Пармі поставлять п'єсу „Володимир"

Парма, Огайо. — Під патронатом Громадського Комітету Огайо для відзначення Тисячоліття Християнства в Україні, театральна група „Нове Покоління" підготовляє п'єсу „Володимир" із співучастю Української Камерної Оркестри з Торонто, Онт. Режисером цієї трагікомедії є д-р Ігор Шішкевич, а музичним керівником — Орест Ковалів.

П'єсу „Володимир", яку написав Теофан Прокопович, перший раз поставлено 3-го липня 1705 року з нагоди прибуття гетьмана Івана Мазепи до Києво-Могилянської Академії. П'єса змішує комедійні і трагічні моменти для висвітлення прийняття християнства в Русі-Україні. У п'єсі, автор зображує постать князя Володимира, коли він робить найважливіше рішення свого життя та рівночасно висвітлює психологію доби гетьмана Івана Мазепи. Тому постановка п'єси не в добі князів, але в добі Мазепи. Інші дійові особи у п'єсі: Ярополк, Жеривіл, Куроїд, Пияр, Борис, Гліб, Вістун, Філософ, Мечислав та св. Андрій.

Група „Нове Покоління" була створена виключно для цієї постановки. Група включає 19 молодих акторів, 25 членів камерної оркестри та 35 осіб, які займаються технічними справами. Учасники п'єси походять з різних місцевостей: Торонто, Дітройт, Парма, Клівленд, Коломбус та з Франції. За декорації та костюми відповідає Юрій Онух, а за характеризацію акторів — Омелян Урбанський та Леонід Дмитревич Крехівський рукопис з церковно-слов'янської мови переложив отець д-р І. Гелявський.

П'єса „Володимир" буде поставлена при катедрі св. Йосафата у залі ім. Митрополита Андрея Шептицького в Пармі, в днях: субота, 3-го грудня ц.р., о год. 7:30 вечора, та в неділю, 4-го грудня о 2-ій годині по полудні.

ВЕЧІРКА СТУДЕНТСЬКОГО КЛЮБУ В НЮАРКУ

Нюарк, Н. Дж. — Українсько-Американський Студентський Клюб при Ратґерському університеті в Нюарку влаштовує тут у п'ятницю, 18-го листопада ц.р., о год. 8-ій вечора вечірку у Пол Робсон центрі, 350 Мартін Лютер Кінґ бульвар. Безкоштовна перекуска, дискотека та інші несподіванки. Вступ 2 дол. для студентів-членів з виказкою і 3 дол. без виказки. Організатори запрошують усю українську студентську молодь довколишніх університетів.

Про „Голос Америки" пишуть в совєтських газетах

Київ. — Київська газета „Молодь України" помістила у числі з 26-го жовтня ц.р. довшу інформацію Володимира Симонова, політичного оглядача АПН, про передачі урядової радіостанції „Голос Америки" до Совєтського Союзу різними мовами народів СССР. Огляд під заголовком „Голос Америки" — без перешкод", дає перший раз позитивну оцінку передачам, повідомляючи при тому (також перший раз офіційно), що передачі цієї радіостанції вже не заглушуються в Совєтському Союзі і їх, як каже автор, „в краще чую ніж власну дружину, яка порається на кухні". При тому він повідомив читачів, що „Голос Америки" відкрив у Москві своє бюро.

„Це лише одне із зрушень яке стало можливим в результаті радянсько-совєтської зустрічі, присвяченої інформаційним обмінам". В. Симонов пише, що одні і другі обмінюються статтями, програмами, книгами. Журналісти відвідують одних одних. „Нюзвік", „Таймс" та „Інтернешенел Геральд Трібюн" правдоподібно незабаром продаватимуться в СССР за карбованці, а так званий „неофіційний механізм" дозволить підняти слухавку в Москві і „висловити американським колам свої думки з приводу останнього коментаря „Голосу Америки". Таку ж можливість матимуть також у Вашінгтоні з приводу коментарів, скажімо, пресового агентства ТАСС.

„Що це означає, — запитує автор і рівночасно дає відповідь, — очевидно, гласність і перебудова в СССР, пов'язана з цим нова якість радянсько-американських відносин... Америка втрачає в очах радянських людей свій стандартний образ пристановища лише мілітаристів, расистів та безробітних".

Реформа політичної системи в СССР привертає увагу і до загальнодемократичного досвіду американського народу. Візрівається розуміння, що буржуазна демократія — це не тільки вівчарки, спущені на негритянську демонстрацію. Розподіл та баланс влади в трикутнику — президент, Конґрес, Верховний Суд, контроля суспільства за дотриманням закону — ця практика американської демократії може знадобитись і для вдосконалення радянської політичної системи. Чимало корисного, думаю, може дати і вивчення радянськими соціологами американської форми індивідуалізму — не як диявольської позначки приватного підприємства, а як філософії самовираження особистості, даних їй Богом творчих ресурсів. У дечому портрет Америки може стати незайвим навчальним посібником", — пише В. Симонов.

На закінчення своєї інформації про позитиви передавання „Голосу Америки" він незугарно, неправдиво з метою пропаганди зробив порівняння ось яке: „СССР і ЗСА залишається державами з полярними ідеологічними та різними системами ідеалів. Але ця несумісність не прирікає наші держави на обмін люб'язностями на зразок 'краще бути мертвим, ніж червоним' — 'ми вас закопаємо'. Колишні суперники починають відчувати себе партнерами, яких об'єднує дещо більше, ніж імператив виживання. Хоровода між іншим, тема — як для 'Голосу Америки' так і для 'Голосу Москви' ". — закінчує свій дещо філософічний, але все ж таки пропагандивний трактат В. Симонов, висуваючи на перше місце політику детанту, з якої у майбутньому, як і раніше, скористає тільки Москва.

У СВІТІ

КАБУЛЬСЬКЕ РАДІО ПОВІДОМИЛО, що комуністичний режим президента Наджібулли наказав звільнити з тюрми двох громадян Федеративної Німецької Республіки — д-ра Бено Спіліта і інженера Дію Гохшталь, які перебували в афганській тюрмі понад два місяці. Обидвоє були схоплені комуністичною вартою у прикордонній полосі між Пакистаном і Афганістаном і їм закинули нелегальний перехід кордону з метою шпигунства. Тим часом обидвоє медики намагалися продістатись до Афганістану з метою допомагати медично місцевому населенню і подавати допомогу тяжко пораненим муджагедінам. Коментатор кабульського радіо заявив, що заарештованих звільнили на прохання західньонімецького уряду. Спіліт і Гохшталь належали до Комітету лікарів для допомоги потребуючим.

ПРЕМ'ЄР-МІНІСТЕР ВЕЛИКОБРИТАНІЇ Марґарет Тачер задоволена вислідом виборів у З'єдинених Стейтах Америки. Вона має намір особисто прибути до Вашінґтону 17-го листопада, щоб формально попрощатися з президентом Роналдом Рейґеном і привітати новообраного президента Джорджа Буша, якому вона надіслала привітальну телеграму, заявляючи, що його (Буша), великий досвід у політиці допоможе в успішній праці ЗСА з країнами НАТО і дасть можливість Америці продовжувати своє лідерство серед вільних держав світу.

ВСІ БЕЗ ВИЙМКУ АНТИСАНДІНІСТИ і антикомуністи, які очолюють повстанський рух контрас, надіслали на адресу Білого Дому привітальні телеграми для новообраного президента Джорджа Буша. Вони задоволені, що президентські вибори закінчилися його перемогою. Виступаючи в Маямі Адольфо Кальєро заявив, що американський нарід дав Бушові мандат на продовження політики президента Роналда Реґена, основною політикою якого все була активна підтримка партизанів-антикомуністів в Нікараґуа, які борються за свободу і привернення демократичних свобід в їхній країні.

ПРЕМ'ЄР-МІНІСТЕР ІТАЛІЇ Чиріяко де Міта повідомив, що італійські військові кораблі покинуть обшир Перської затоки до кінця цього року. Італійська ескадра кораблів була введена у Перську затоку в серпні 1987 р., якраз в розгарі напруження між Іраном і З'єднаними Стейтами Америки, які вважали, що Іран не має права замінововувати води затоки, якими плавають міжнародні торговельні кораблі. У заяві сказано, що рішення про виведення кораблів було зроблене після замирення Ірану з Іраком і після консультації із союзними державами.

ПРЕДСТАВНИКИ ІРАНУ Й ІРАКУ заявили кореспондентам в Женеві, що вони підписали між собою довгоочікуваний договір про обмін полоненими. Першенство матимуть хворі, поранені й інваліди вояки, а потім на чергу прийдуть також інші. Обидві сторони звернулися до президента Міжнародного Червоного Корнелія Соммаруґа, щоб він назначив п'ятичленну комісію для посередництва в цій справі. Очевидно, Червоний Хрест погодився задовільнити прохання речників Ірану й Іраку. У повідомленні не сказано коли конкретно розпічнеться процес виміни полонених.

СССР НАДІЄТЬСЯ НА ПОВНУ СПІВПРАЦЮ З УРЯДОМ ДЖ. БУША

Москва. — Не маючи ще конкретного пляну відносно нової Адміністрації, яка перебере урядування у З'єднаних Стейтах Америки після заприсяження нового президента Джорджа Буша в січні наступного року, Москва вже почала висловлювати надії на дружню і конструктивну співпрацю з його Урядом тим більше, що на думку кремлівських політичних аналітиків і спостерігачів, Буш є менше прив'язаний до консервативної ідеології, як його попередник президент Роналд Реґен. У Кремлі надіються також на його досвід у закордонній політиці і відносинах З'єднаних Стейтів Америки із Совєтським Союзом, його прагматичну політику і його менше прив'язання до справи Стратегічної оборонної ініціятиви, яка в минулому все стояла на перешкоді для широкого розгорнення співпраці між обидвома країнами.

У зв'язку з такою оцінкою Дж. Буша і його політики в майбутньому, Москва, а зглядно Політбюро, погодилося на приспішену зустріч генерального секретаря ЦК КПСС і голови Президії Верховної Ради СССР Михаїла Горбачова з Дж. Бушом, зараз таки після заприсяження, щоб, мовляв, „кувати залізо поки горяче", тобто продовжувати ту політику домовленості, яка була зроблена Адміністрацією Р. Реґена під час чотирьох зустрічей на верхшинах між ним і М. Горбачовим в Женеві, Рейк'явіку, Вашінґтоні і в Москві.

Кремлівські керівники менше познайомлені з політичною філософією і напрямними нового державного секретаря ЗСА Джеймса А. Бейкера, якого Буш наменував заздалегідь, щоб не ширились спекуляції довкола цієї справи і осіб, які могли б евентуально займати це важливе становище. На всякий випадок совєтські лідери радше похвалили його гнучкість у переговорах, знання, досвід, здобутий хочби на протязі восьмирічного перебування на високих становищах в Адміністрації президента Р. Реґена, і порівняли його до Дж. Буша, якщо йдеться про оцінку зовнішньої політики і відносин між ЗСА і СССР.

„...Ми познайомились з його успішною тактикою в контрольованому демократами Конґресі і ми знаємо, що його спосіб ведення політики є шукання компромісів, які не порушують найважливіших Білого Дому, але досягають своєї цілі", — заявив один з провідних совєтських лідерів, який покищо не бажає бути названим.

Москва переслідує ще одну важливу для неї ціль, а саме, закінчення воєнних дій в Афганістані і створення там коаліційного уряду на базі рівности і взаємної толеранції. Подібну розв'язку пропонував свого часу, під час численних виступів у процесі передвиборчої кампанії Дж. Буш, настоюючи на тому, щоб афганські муджагедіни не перешкоджали совєтським військовим частинам у процесі виведення армії, що цей процес можна було закінчити до 15-го лютого 1989 р., згідно з договором в Женеві. В додатку Москва надіється на американську підтримку відбуття в Москві одної з конференцій сигнаторів Гельсінкської угоди для обговорення прав людини у світі.

На думку кремлівських керівників скора зустріч між М. Горбачовим і Дж. Бушом потрібна для розв'язки багатьох регіональних проблем, які не терплять проволоки, — кажуть політичні спостерігачі.

М. Ґорбачов плянує зустріч з Дж. Бушом у найближчому часі

Москва. — У четвер, 10-го листопада ц.р., керівник управління інформації міністерства закордонних справ СССР Геннадій Герасімов, відповідаючи на запитання журналістів, сказав, що зустріч Михаїла Горбачова з Джорджем Бушом покищо не заплянована, але він не виключає можливости, що вона відбудеться ще до 20-го січня 1989 року, коли Буш вступить офіційно на посаду президента ЗСА.

„Ми проти штучних пауз у діялозі між двома країнами", — сказав Герасімов. — „Ми розглядаємо питання у період між теперішнім листопада і 20-им січня та кою штучною паузою".

На думку Герасімова у мабутній зустрічі Горбачова з Бушом можуть обговорюватись питання про роззброєння, гуманітарні проблеми та реґіональні конфлікти.

Аґентство АП звертає увагу на заяву Дж. Буша в середу, 9-го листопада, про те, що він зацікавлений в зустрічі з Горбачовим. Однак Буш висловив сумнів, що така зустріч може відбутися до 20-го січня наступного року. Та якщо вона відбудеться, то Буш має намір під час цієї зустрічі порушити проблеми прав людини.

В АМЕРИЦІ

У ЧЕТВЕР, 10-ГО ЛИСТОПАДА, виступаючи на пресовій конференції у Вашінґтоні, представник міністерства оборони Ден Говард подав деякі дані про виробництво, випробування і призначення винищувача типу Ф-117А „Стелт", який досі вважався дуже засекреченим. Журналісти отримали фотознімки винищувача, зроблені під час лету. Вперше його випробували у 1981 році, а закінчили удосконалювати в 1983 році. Після того Пентагон замовив 59 таких машин. Д. Говард заявив, що 52 з них уже включені в тактичні сили ЗСА. Це одномістна машина з двома двигунами, призначена для бойових операцій безпосередньо над театром воєнних дій. Літаки базуються на летовищі біля міста Тонопа в Неваді. Говард та інші представники Пентагону відмовилися дати дані про вартість літака та деякі інші відомости щодо його характеристики. Часткове розсекречення винищувача „Стелт", було зроблено тому, що цей літак діятиме вдень, і скоріше чи пізніше приверне до себе увагу.

У ВІВТОРОК, 8-ГО ЛИСТОПАДА, в Тексасі біля бази Даєс розбився стратегічний бомбардувальник Б-1. Катастрофа сталася в наслідок пожежі у двох двигунах цієї величезної чотирьохмоторної машини. Спеціяльна комісія з'ясовує причину виникнення пожежі. Міністерство оборони ЗСА повідомляє, що перший пілот бомбардувальника, капітан Майкл Вотерс наказав всім членам залоги вискочити з парашутами, а сам залишився в кабіні до кінця, дбаючи, щоб літак не впав на населений пункт. Очевидці повідомляють, що капітан Вотерс вискочив з парашутом буквально за кілька секунд до того, як Б-1 врізався в землю й решітки його розлетілися по площі в кілька квадратних кілометрів. Таким чином капітан врятував життя не лише членам залоги, але й місцевих жителів. Пентагон зарядив негайну перевірку всіх літаків того типу

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

Svoboda: (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200

Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00
UNA members 1 year — $15.00. Change of address — $1.00. Make check or money order payable to "Svoboda"

Postmaster: Send address changes to
Svoboda, 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel.: (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Труднощі і можливості нового президента ЗСА

Хоча Джордж Буш здобув у виборах 8-го листопада ц. р. з-посеред 50-ти стетів — 40, і хоч з усіх великих стейтів єдиний стейт Ню Йорк пішов за його противником Майклом Дукакісом, бо в самому місті Ню Йорку компактною масою живуть чорні (Гарлем у Бронксі) та жиди (Бруклін), — проте ситуація новообраного президента не рожева. Обидві палати Конґресу мають демократичну більшість, при чому і в Палаті Репрезентантів і в Сенаті демократи ще дещо побільшили свій стан посідання. Більшість губернаторів — це демократи. Великий клопіт Джорджа Буша ще й у тому, що лідер республіканської меншости в Сенаті, Боб Долл, який програв у правиборах у користь Буша, йому, Джорджеві Бушові, особисто неприхильний. Уже під час виборчої кампанії Баб Долл робив прилюдно завваги, які шкодили Бушеві, як ось, наприклад, він Долл, піддав під сумнів правдивість заяви Буша, що він не піднесе податків. Уже після проголошення висліду виборів сенатор Баб Долл зробив перед журналістами докір новообраному президентові, що той у своїй кампанії думав тільки про себе та не допоміг нікому з республіканських кандидатів до Конґресу.

Коли б це не був Джордж Буш, який має у своїй політичній кар'єрі пости амбасадора в Об'єднаних Націях і амбасадора у суходільному Китаї, отож має хист і досвід дипломата, то ситуація нового президента була б просто розпачлива. Джордж Буш — людина досвідчена, зручна і шукатиме виходу з цієї прикрої для нього ситуації.

За здогадами поважного американського журналу „ЮС Нюз енд Ворлд Ріпорт", Буш шукатиме злагоди з Демократичною партією. Виборча кампанія була негарна, з особистими закидами, густо переплітана демагогією і взагалі, як її названо, була кампанією „неґативною". Тому в американському суспільстві настав, якщо не явний розкол, то виразна нехіть між обома головними політичними партіями. Вище названий американський журнал твердить, що Буш прийме до свого Уряду також одного демократа і конкретно називає Здзіслава Бжезінського, як майбутнього амбасадора в Організації Об'єднаних Націях, рівнозначно з іншими членами Уряду. Він, Буш, готов теж поїхати до Бостону, щоби особисто замиритися з Дукакісом, який став формальним головою Крайового Комітету Демократичної партії.

Джордж Буш покищо призначив тільки Джеймса Бейкера на пост державного секретаря. Тому, що Бейкер був уже в Уряді Реґена секретарем скарбу за згодою головою штабу Білого Дому і має добрі зв'язки з найбільш впливовими членами Конґресу — він не матиме труднощів у затвердженні Конґресом. Але, зрештою, Буш призначив тільки так званий переходовий тимчасовий Уряд — він свідомо відклав проголошення інших членів свого Уряду, щоби узгіднювати їх з конґресовими лідерами і не наражувати когось з його вибранців на відкинення Конґресом. Можна теж здогадатися, що сенатор Баб Долл, давній є досвідчений політик - парляментарист зуміє розмежувати особисту антипатію до особи нового президента і свої обов'язки — дбати про добро всіх внесків, що напливатимуть до Конґресу з Білого Дому.

У добро Джорджа Буша прийде закордонна політика. Він кращий фахівець закордонних справ і міжнародної політики, як внутрішніх справ. Має теж перед собою на першому місці узгіднення зі західніми партнерами з бльоку НАТО дальшої тактики супроти Совєтського Союзу. Не всі члени НАТО однозгідні в цьому, бо, наприклад, французький президент Франсуа Міттеран не погоджується із становищем західньонімецького канцлера Гелмута Коля, що треба допомогти Ґорбачову в реалізації його перебудові. Вибір Джорджа Буша на нового президента ЗСА остільки облегшує ситуацію, що він знайомий з усіма лідерами західнього з боку НАТО, як і з самим Ґорбачовим і всі вони знають Джорджа Буша. Можна заризикувати твердження, що він буде користуватися у тому закордонному політичному світі не меншою повагою і авторитетом, як мав їх Роналд Реґен.

У користь Буша промовляє дальше добра американська економіка. Але узгіднення нового бюджету, щоб зменшити астрономічний дефіцит, як теж узгіднення нової політики у закордонній торгівлі — це буде пробний камінь успіху чи невдачі щодо зв'язків нового мешкання Білого Дому з Конґресом.

Василь Ленцик

СЛУГА БОЖИЙ МИТРОПОЛИТ АНДРЕЙ ПРЕДСКАЗУЄ

П'ятдесят років тому Товариство св. Андрея, організація українських католицьких священиків у Галичині, організувало духовні вправи для своїх членів і на проповідника запросило Митрополита Андрея Шептицького.

Реколекції відбулись у мурах Духовної Семінарії у Львові під кінець червня 1938 року і в них взяло участь 172 священики із львівської Архиепархії і також деякі з перемиської епархії. Про ці реколекції написав зворушливий спогад один із учасників, що підписався тільки, „Священик" п. н. „Спомин з реколекцій". Передаємо повний текст того зворушливого допису, який віддзеркалює наше положення під тодішньою Польщею і перед грядучими подіями, що їх пред сказував Митрополит Слуга Божий Андрей Шептицький.

„На реколекції для духовенства під проводом Їх Ексц. Митрополита Кир Андрея, уладжені від 21 до 25. VI. цього року, одиноким становим товариством українських священиків св. Андрея в будинку Духовної Семинарії у Львові, з'їхалось багато священиків, бо аж 172, і то не тільки із Львівської, але і з Перемиської Дієцезії. Хоч відгородилися дієцезії від Львова, все таки загал нашого духовенства хоче співпраці та проводу Митрополита. При їхали священики з ріжних сторін краю та кожний привіз із собою цікаві новини. Такі ці новини, що ані не вичитаєш у пресі, ані навіть не почуєш ніде.

Ось утік один молодий священик із Миколаївщини, бо там було горячо... Священик утік на реколєкції спасати не тільки душу, але й тіло. Багато священиків приїздило, як кримінальні приступники. Один одного питається: скільки дістав місяців чи років за 'фальшування метрик'. Шість місяців найменше, а два роки найбільше. Лише одному старенькому 86-літньому Ювілятові грозило три роки, та однак він покинув цей світ, помер, а суд проти маєстату смерти 'уморжил постемпованє карнє'.

Починаються реколєкції! Ввозять на візку старенького Патріярха, виносять на підвищення: руки й ноги немічні, голова похилилась вділ, але в очах повно життя та й сили. Ще не промовив слова, а в очах багатьох священиків видно сльози: Це ж від відомого нападу посла Войцєховського багато священиків ще його не бачило. Один староста сказав нашому священикові: 'Вашей України бендзє допути, допукі єще жиє Шептицкі'. Український нарід, який видав таку ґіґантну постать, не може згинути, а постать Митрополита Андрея Шептицького не згине ніколи в памяті українського народу. Вона все буде в серцях усіх українців.

Почалась проповідь. Хоч українська Церква видала вже багато добрих промовців, сильних теологів, науковців, чи місіонерів, але Митрополит Андрей переростав їх усіх. Кожне його слово, кожне його речення таке, що направду підносить високо-високо.

Один момент сильно врився в пам'ять усіх учасників. Говорив Митрополит про велику любов Христа, підлість світу і в тому старець заплакав. Хотів волею духу здавити в собі чуття, але не міг. Деякі учасники поблідли, деякі теж розплакались.

Говорив Митрополит немов кров'ю свого серця: 'Переживаємо переслідування, наша Церква видає мучеників, а я вірю, що видасть їх внедовзі тисячі. Моліться і уповайте на Бога. Від січня досі 150 священиків нашої дієцезії оскаржених прокуратором і засуджених на в'язницю, сотки священиків позбавлені права навчання у школі. Я не можу вам помогти, треба терпіти з Христом. Щоденно майже приносить почта нові оскарження на священиків...

Щовосьмий священик дієцезії оскаржений, щоп'ятий не вчить в школі, страшні числа, одначе правдиві. Одинокий рятунок — глибока й щира молитва до Бога, щоб змінив відносини.

Вкінці говорив Митрополит, що велику приємність робить йому т-во Св. Андрея, що запросило його давати реколєкції. Бо він там на Святоюрській горі прикований до крісла не має змоги проповідувати до народу, а так дуже його душа бажає поширювати Євангеліє Правди. Жаль стискає серце і немов скарга лине до Бога, чому прометейські уста не можуть промовляти до українських мас, які жадні цієї проповіди.

Скінчились реколєкції, ви возили Митрополита із молитовниці, всміхались старечі уста, а ми співали 'Многая Літа' із повної груди, щоб Бог держав ще довші літа його при нас.

Мають німці Фавльгабера, мають австрійці Інніцера, французи Вердіє, але такого Владики, щоб тішив ся такою симпатією, таким прив'язанням, пошаною народу і духовенства, як наш Митрополит Кир Андрей — не має тепер, мабуть, ні один нарід на світі.

Не можу тих реколєкцій забути, якінебудь маю труд нощі в душпастирюванню, пригадую собі Постать Великого Страдальця — і поконую їх.

Якою любов'ю, пошаною і авторитетом втішався Слуга Божий серед українського народу, свідчать протести проти нападу на достойну особу Митрополита Андрея зі сторони польського посла Войцєховського. Зараз в соймі виступили проти того нападу представники Української Парляментарної Репрезентації. Масові протести відбувались у формі зібрань по цілому краю, а між тими протестами були від наших братів з Волині. Зібрані в Кремянці вони писали: 'Глибоко вражені та обурені нечуваним у культурному світі нападом на достойну особу українського Митрополита Андрея Шептицького, якого зневажив у соймі засліплений злобою і ненавистю до українського народу польський посол Войцєховський, православні українці, міста Кремянця на Волині приєднують і свої голоси всенароднього протесту проти такої некультурної поведінки польських шовіністичних кіл і складають великому оборонцеві прав українського народу і незламному борцеві за кращу долю української нації, Митрополитові Кир Андреєві, вислови своєї

(Закінчення на стор. 3)

НА МИСТЕЦЬКІ ТЕМИ

Теодор Терен-Юськів

1000-літтю — одноразовий вокально-симфонічний концет у Вашінґтоні

Із циклу трьох досконалих вашінґтонських імпрез присвячених Тисячоліттю Християнства в Україні, коронним завершенням був вокально-симфонічний концерт 8-го жовтня 1988 року, із 3,000-им збором публіки у Конститушен Голл. Організатором цих імпрез був Крайовий Комітет. Коли ж ідеться про того хто дійсно натрудився для здійснення цих концертів, то хоч він часто досить проблематичний чоловік, проте був ним адміністратор Юрій Повстенко. Протагоністом цього безперечно незабутнього концерту був створений саме для ювілейних святкувань Український національний хор, під мистецьким керівництвом талановитого Михайла Длябоги. Цей мішаний хор охоплював понад 250 співаків та складався із чотирьох осібних хорів, а саме з чоловічого хору Філядельфії „Прометей" і новоствореного, мішаного — Митрополичого хору та з канадських, сумівських хорів, чоловічого „Прометей" і дівочого „Діброва", оба з Торонто. Оцей злучений хор виступив із кращими нашими солістами, при супроводі симфонічної оркестри Вашінґтону.

Перша частина зразкової програми концерту скла дається із двох репрезентативних, монументальних кантат М. Лисенка. Майже не виконуваної задля її вимогливости, релігійно-патріотичної, безсмертної „Радуйся ниво неполитая" у чудовому переспіві Шевченка за біблійним пророком Ісаїєю. А друга кантата героїко-драматична, теж до слів Шевченка, більш відома, „Б'ють пороги". Дальшу частину програми виповнили виїмки з найновішої і, либонь найкращої, опери Георгія Майбороди з Києва „Ярослав Мудрий". В оперовій частині концерту диригентом був молодший брат Михайла, Павло Длябога. Він покінчив музичні студії у Швайцарії; там теж, як і в Англії, виступає в ролі симфонічного диригента.

Коли заля випродана, то про настанову публіки до концерту не доводиться говорити. Зате тим більше зацікавлює мистецький успіх виконання програми. І саме про мистецьке досягнення отих трьох потужних картин концерту можна б писати цілі, довгі сторінки, на які у нас не стало би ні часу, ні місця. Тому мусимо коротко висловити своє дійсне захоплення цим виїмковим концертом. Оте одушевлення було скріплене ще одним чинником: було воно непередбачене і неждане. Звичайно, треба було вірити, що в столиці повинна відбутись зовсім гарна музична імпреза, однак важко було повірити, що концерт перевищить наші очікування і сподівання. Насправді це був один із вершинних музично-мистецьких осягів нашої еміґрації від її самих початків посьогодні.

Уже самий підбір програми був першорядний і особливо цікавий. Після могутнього відспівання обох гимнів, — американського й українського, публіка мала щастя почути шедевр Лисен кової хорової творчости „Радуйся ниво", що і став короною цілісного вечора. Автор цих рядків признається, що він дожидав 39 літ в Америці — і діждався — виїмкового виконання цієї оптимістично-торжественної, пророчої щодо майбуття України, композиції Лисенка. В ній бо пророцтво запевняє: „Радуйся...Це Бог судить, визволяє, Довготерпеливих..." Можна сказати, щоб тільки вислухати оце імпозантне, унікально звучне виведення цього архітвору, варта було йти навіть пішки до Вашінґтону. Досконалість зіспівання, дикція, прецизія ритмічности і передусім потуга звуку були тією прегарною несподіванкою. Такого хорового тону ми ще досі в Америці не чули і хто знає, чи почуємо будь-коли. Тут бо знову маємо один захоплюючий парадокс нашого життя-буття. Тоді, коли наше існування і праця у ЗСА слабне, з'являється нечайно такий висококваліфікований хор, як вицвіт українського труду, в що просто важко повірити. Ціле щастя, що „Голос Америки" записав увесь концерт на магнітофонну плівку, не тільки, щоб передати концерт в Україну, але теж, щоб цей запис зберігся для наших поколінь. Найкращі враження щодо визначности хору потверджує і перший критик газети „Вашінґтон Пост", МекЛенлен, про що зацікавлені читали вже в „Свободі".

Розглядаючи аналітично елементи, які причинилися до цього небувалого успіху хору і концерту, треба, перш за все, звернути увагу на талановитість диригента М. Длябоги. А дальше тут приключилось щастя (в нещасті), бо коли б було чотирьох дириґентів тих чотирьох різних хорів, як то звичайно буває, а пізніще цим збірним хором диригував би один диригент, хоч би і той самий Длябога, то він не потрапив би видобути з хору цю прецизію зіспіваности і цю компактність тону. Бо кожний дириґент має свою методу навчання. Тільки, що Длябога сам приготовляв усі чотири

(Закінчення на стор. 3)

д-р Осип Мороз

НАПЕРЕДОДНІ КОНҐРЕСУ СКВУ

Якщо б я хотів передати частину мого досвіду із щоденної праці на пості директора усіх ділових справ у стейтовому університеті, то в першу чергу я поставив би, як основну проблему для української громади, проблему проводу.

А провід для української громади, це вимога дня, не лише сьогоднішнього, але й завтрішнього. Ця проблема була теж причиною обставин в Україні впродовж століть минулого. Відсутність такого проводу в теперішній час рівняється майже загибелі.

Перш усього треба нам знати, куди ми хочемо іти. Але, щоб це знати треба ствердити, де ми стоїмо. Коли цього немає, створюється уява, а не дійсна ситуація. Куди ми хочемо іти, як нація, вимагає проводу й почуття напряму в різних ділянках нашої праці, нашого життя і нашої творчости: в культурі, мистецтві, музиці, господарстві, шкільництві, політиці. Найважливіше однак мати напрям в політиці, якщо вона має охопити цілість наших завдань.

Важко уявити собі провід, який мав би все і всюди відповідати, тому треба уміти діяти функційно, значить виконувати свою працю, як складову частину цілости. Треба вміти працювати льокально, але думати глобально.

Коли б запитати француза чи росіянина таке саме питання, можна сподіватися подібної, а то часом і такої самої відповіді. Питання, що відноситься до їхньої нації, вони розглядають з погляду їхньої національної рації.

Українець часто має на те саме питання різні відповіді тому, що він має трудність створити національний напрям.

Коли розглядаємо причини, чоми люди виконують те чи інше, можемо легко ствердити, що те, що є важливим й цікавим для одного, не мусить бути таким для іншого. Накинений погляд інших людей для мене не мусить бути мотивом дії, а особливо, коли ця дія вимагає поважної настанови. Отже ця самомотивація, яка була переконлива у людей старшого віку перед сорока роками не може існувати сьогодні і її вже не можна накинути молодим. Сьогодні кожна молода людина хоче розуміти, чому вона має таке чи інше робити і вона мусить мати охоту це чи інше сприйняти. Це, що провідні одиниці в нашій громаді того не розуміють, викликає прірву поколінь, вакуум, непорозуміння, а тим самим трудність створити провід, який би розумів вартості всіх українських поколінь. Тут конечна науково-інтелектуальна праця.

В організаціях під добрим проводом творчість і нові ідеї мусять бути поважні й дозволені. В українських громадах в минулому дуже часто творчість була рівнозначна із новою невідомою програмою, а це ставало причиною до її поборювання. При тому у нас постійно ще існує туга за минулим — ідеальним, яке мало б стати ідеалом і для всіх прийдешніх поколінь.

Творчість треба плекати, стимулювати, заохочувати до неї, а не забороняти і суґерувати давно устійнені стандарти і методи.

Провід мусить бути здібний реалізувати нові, часом утопійні ще вчора ідеї. Ось ще вчора гласність в СССР була утопійною ідеєю. Як реалізувати суверенітет українського народу, це питання для української громадськости. Здійснювання утопійних ідей завтра мусить бути передбачене сьогодні.

Але до цього потрібно повне знання нашої громади, наших організацій, устанoв, союзів, як також знання про дійсний стан сьогоднішньої України. Це знання є конечне, якщо має існувати добрий провід, що має почуття напряму, який дає змогу на творчість, який реалізує утопійні ідеї, який має охоплювати цілу нашу спільноту.

Ось кілька моїх думок напередодні V Конгресу СКВУ.

Володимир Жила

ПРАВДИВИЙ ВОЇН НАШОГО ЧАСУ

(До 80-річчя з дня народження Володимира Янева)

I.

Закоханість людини у свій предмет, про яку ми часто говоримо як запоруку успіху, порожня фраза, якщо вона не підкріплюється систематичною роботою над собою. Не без значення виступає тут і вміння розв'язувати життєві проблеми, які значною мірою залежать від обізнаности з психологічними основами життя. І так, останнім часом, наприклад, доводиться чути багато нарікань на низький рівень підготови до життя наших громадських, суспільних і культурних провідників. Ці нарікання, на нашу думку, цілком природні, бо життя ставить перед нами усе нові й нові вимоги. Те, що задовольняло нас учора, не може задовольнити сьогодні, а тим більше завтра. Такий загальний закон нашого поступу. Нас не може не тривожити також і той факт, що далеко не всі ми приходимо у життя з потрібним знанням його психолодії та цілком підготовленими до виконання своїх обов'язків. Тому вишкіл і закоханість зовсім не звільняють нас від подальшої роботи над собою.

Для прикладу зрозуміння вартости праці над собою приглянемось допитливим оком до життя й здобутків однієї людини, яка стала правдивим воїном за права свого народу, обстоюючи їх у найскладніших обставинах нашого часу. Ця людина — це ювіляр, професор д-р Володимир Янів. Народився він 21-го листопада 1908 року у Львові в родині гімназійного вчителя. Початкову школу, гімназію та університетські студії закінчив у рідному місті, в якому почав і свою громадську працю. Будучи ще учнем гімназії він заснував пластовий Курінь ім. Святослава Хороброго, очолив шкільну читальню, організував Шевченківські академії тощо. Як студент університету він продовжував працю у Пласті, виконуючи обов'язки коменданта Уладу Українських Старших Пластунів (1928-1932) і рівночасно трудився в організаціях студентського життя. Був головою фахового кружка істориків (1929-1930), Філії Товариства Наукових Викладів ім. П. Могили (1930-1932) та Центрального Студентського Комітету. Цей комітет, до речі, під його проводом привів до постання крайової студентської централі — Союзу Українських Студентських Організацій під Польщею (СУСОП), якою у роках 1931-1932 керував ювіляр. У той час він редагував також місячник „Студентський шлях" (1932-1934), розгортаючи популяризацію культу героїв-студентів учасників бою під Кутами (29-го січня 1918 р.).л

Не можна призабути тут і політичної діяльности В. Янева, який з 1929 року був членом Організації Українських Націоналістів (до УВО належав з 1927 р.). В ОУН він політичний референт в Крайовій Екзекутиві в Західній Україні (1933-1934) та редактор тижневика „Наш клич" (1933), забороненого в Польщі. Його патріотизм мав уже тоді глибоке коріння у минулих часах, що давали йому невичерпні можливості для ідейного гартування. Йому мало не щодня загрожувала небезпека зустрічі з польською поліцією. За політичну діяльність В. Янів був тоді арештований вісім разів, пережив сім судових слідств і пробув сім місяців у злощасному концентраційному таборі в Березі Картузькій.

З вибухом Другої світової війни, звільнений з польської в'язниці, В. Янів переїхав до Берліну, де став членом управи Українського Національного Об'єднання (культурно-освітній референт) і редактором його двотижневика „Український вісник". Рівночасно продовжував свої студії в німецькому університеті в Берліні, які закінчив 4-го серпня 1944 року докторатом на підставі психологічної дисертації „Under die seelischen Erlevnisse des Haftlings" (Про душевні переживання в'язня).

Політично, як стверджує Олекса Горбач („До 75-річчя проф. д-ра Володимира Янева"), ювіляра прийнято вважати „співтворцем чи типовим представником покоління тридцятників на ЗУЗ (в Галичині) — з усіма консеквенціями: то обожнювально-ідеалізованого, то осуджувального підходу до проблеми двох ґенерацій". Таким чином, „при розламі ОУН 1940 р.", В. Янів „визначив себе по стороні 'крайовників' (ОУНр). Боротьба поміж обома відламами ОУН, — продовжує О. Горбач, — його, однак, зразила і до формованого д-ром Володимиром Горбовим краківського УНК увійшов з думкою якось ладнати загострення конфліктів поміж ними. Як висловлювався в розмовах, — уважав, що даного йому відповідальними керівниками приречення (бодай не вживати фізичного терору супроти інших оунівців) не **дотримано**, то ж від дальшої праці в ОУН тоді ж відтягнув **ся"**.

У 1941 році в час вибуху німецько-совєтської війни В. Янів перебував у Кракові як член Президії Українського Національного Комітету, що 30-го червня проголосив самостійність України. З ліквідацією самостійности німцями, 5-го липня В. Янева разом з іншими провідними членами УНК арештувало німецьке ґестапо і 14 місяців просидів за це у німецькій в'язниці.

Після закінчення війни В. Янів переїхав до Мюнхену, де в роках 1946-1948 працював у ділянці реорганізації українського студентського життя. Як відомо, тут тоді діяли дві партійно-зорієнтовані студентські централі: новий Центральний Еміґраційний Союз Українських Студентів (ЦЕСУС) та „давній" Центральний Союз Українських Студентів (ЦеСУС), які треба було обов'язково об'єднати. „Одною з найсвітліших хвилин у моєму житті, — пише ювіляр, — уважаю об'єднання ЦЕСУС-ів, над яким я особисто працював зараз після приїзду до Мюнхену". На „Фрайманському з'їзді" (1948) прийшло до бажаного об'єднання, а В. Янева, що тоді виконував функції голови Контрольної Комісії і багато причинився до згаданого об'єднання, обрано почесним членом ЦЕСУС-у.

У Мюнхені 1949 року В. Янів габілітується в переорганізованому Українському Вільному Університеті на підставі наукової праці „Психологічні підстави Окциденталізму". З того часу ювіляр послідовно росте в університетській і науковій ділянках. 1955 року він — надзвичайний професор психології і соціології, а 1963 року — звичайний професор. У проміжному часі його тричі обирають продеканом філософського факультету УВУ. В роках 1964-1968 він голова Делеґатури УВУ у Франції. 1968 року його вибрано ректором УВУ. На цьому відповідальному становищі приходилося йому нелегко зокрема в справі нововизнання УВУ, якого він таки добився окремою новелею до високошкільного баварського закону. 1983 року В. Янів стає членом відомої міжнародної асоціяції International Association of University Presidents. З 1986 року ювіляра вже втретє обрано проректором університету. Він також засновник Товариства Сприяння Українській Науці в Мюнхені; в роках 1973-1979 голова його Кураторії, а з 1978 року — голова Наукової Ради. З заснуванням Українського Католицького Університету ім. св. Климента в Римі, ювіляр став професором і деканом його Філософського факультету (1963-1972).

Продовження буде

Передконґресова зустріч делеґатів
СВІТОВОГО ОБ'ЄДНАННЯ ПРИХИЛЬНИКІВ ВИЗВОЛЬНОЇ БОРОТЬБИ УКРАЇНИ
на П'ятий Конґрес СКВУ
— відбудеться —
в торонтонському готелі
HARBOUR CASTLE WESTIN, One Harbour Square
у середу, 23-го листопада 1988 р. о год. 3-ій по пол.
Зголошуватися при реєстрації.
ГОЛОВНА УПРАВА СО ПВБУ

ІВАН ДЕМ'ЯНЮК ВИСЛОВЛЮЄТЬСЯ:

"ВИ ЗАСУДИЛИ... ЛЮДИНУ ЯКА Є ЗОВСІМ НЕВИННА; НЕВИННА ОСОБА."

"Я НЕ Є 'ІВАН ГРОЗНИЙ' І НАЙСПРАВЕДЛИВІШИЙ СВІДОК Є САМ БОГ, ЯКИЙ ЗНАЄ ЩО Я НЕВИННИЙ."

"МЕНІ ЦЕ НЕНАЛЕЖИТЬСЯ. Я НЕВИННИЙ, НЕВИННИЙ, НЕВИННИЙ — І БОГ Є МЕНІ СВІДКОМ."

ТОМУ ЗВЕРТАЄМОСЯ З ПРОХАННЯМ: ДОПОМОЖІТЬ ЗАХИСТИТИ НЕВИННУ УКРАЇНСЬКУ ЛЮДИНУ СВОЇМИ МОЛИТВАМИ ТА ФІНАНСОВИМИ ПОЖЕРТВАМИ — ПОДАЙМО БРАТНЮ РУКУ КОНЕЧНОЇ ДОПОМОГИ!...

СВОЇ ПОЖЕРТВИ ПРОСИМО СЛАТИ НА АДРЕСУ:

THE JOHN DEMJANJUK DEFENSE FUND
P. O. BOX 92819
CLEVELAND, OHIO 44192

Листопад — це місяць Українських Воєнних Інвалідів.

Вшануйте в листопаді велику жертву своїх інвалідів Визвольних Змагань і зложіть щедрий даток на Національний Листопадовий Дар Українським Воєнним Інвалідам.
Датки проситься пересилати на адресу:
SOCIAL SERVICE OF UWV, 1321 W. Lindley Ave., Philadelphia, Pa. 19141

Люба та Іриней Жуки...

(Закінчення зі стор. 1)

І. Жук, крім МекҐіллського університету, навчався у Королівському музичному коледжі в Лондоні, Англія, та в музичній школі Джуліярд в Ню Йорку, як рівнож він закінчив докторатом студії з музичного мистецтва у консерваторії Пібаді в Джанс Гопкінс університеті. Будучи надзвичайним професором у Квінс університеті у Кінґстоні, він виступав по радіо Сі-Бі-Сі, телевізійній передачі, та численних речиталях в Канаді, Америці, Европі та на Далекому Сході, як теж грав він фортепіянне сольо з багатьма симфонічними оркестрами.

У розмові з редакторами Л. Жук поінформувала, що в програму їхніх концертів, крім творів відомих клясиків світу, входять теж композиції музиків, що спеціяльно компонують свої твори на їхні виступи; композиції ці замовляють для них Онтарійська-Канадська рада мистецтв.

Згадуючи свої з братом концертові турне, наша піяністка розповіла, що 1986 року — Міжнародного Року Канадської Музики — вони дали 12 концертів в Канаді і Франції. У програмі були твори канадських і українсько-канадських композиторів. У 1987 році, — продовжувала Л. Жук, — вони, разом з Іринеєм концертували у Великобританії і Шотляндії, а цього року брали участь у Міжнародній музичній конференції в Лондоні, Англія — конференції музичних педагогів з усього світу. Люба та Іриней Жуки були єдині із запрошених учасників з Канади, передусім тому, що в ній брали участь фортепіянові ансамблі. Наші піяністи тут виступали у фортепіяновому дуеті.

„Важливим аспектом нашої діяльности — це пропагування сучасної музики канадських та українсько-канадських композиторів, як Юрія Фіяли, Ігора Білогруда, Федора Якименка та Маріяна Кузана. З їхніми композиціями ми виступали в Англії, Польщі, Мадярщині, Австрії — продовжувала розказувати наша піяністка. „Знову у цьому році — році відзначування 1000-річчя Хрищення Руси-України — ми виконали прем'єри двох творів, написаних спеціяльно для нас, а це І. Білогруда музичну поему „Дніпро", що її ми виконували на концерті відзначування Тисячоліття у Вінніпезі. Твій цей хоча побудований на темі відомої пісні „Реве та стогне Дніпр широкий", але він — не лише про ріку Дніпро, а про події, що відбуваються на його берегах. Виступали ми теж на Всеканадських святкуваннях у Крайовому мистецькому центрі в Оттаві з музичною композицією п. з. „Мітології" — твором молодого канадсько-українського композитора Ґері Кулеші. Основним мотивом цього твору є літургійний напів „Христос Воскрес", що його композитор перетворює цікавими гармонічними і ритмічними засобами", — пояснювала Люба Жук.

Наша піяністка також поінформувала, що в рамках святкувань Тисячоліття відбувся теж цього року цікавий камерний концерт у Монтреалі, в якому вона та Іриней взяли участь, виконуючи твори Ґ. Кулеші та симфонічну поему „Мазепа" Франца Ліста.

Цікаво було почути, що фортепіяновий дует наших віртуозів Люби та Іринея, в програмі якого є твори Ю. Фіяли та Ґіллі Віллена, є включений у монументальну серію платівок п.з. „Антологія канадської музики в канадському міжнародному радіо". Згадуючи виступи Іринея, Люба Жук сказала, що він виступав у Лондоні і Мюнхені як соліст і член камерного ансамблю у великих відзначуваннях Тисячоліття.

„На нашу думку, — зазначила наша піяністка, — твори, які спеціяльно написані для відзначування 1000-річчя Християнства України, ввійдуть у загальний музичний репертуар, будуть тривалим пам'ятником цієї великої події і підкреслять українську присутність у професійному музичному світі країн нашого поселення і цілої діяспори".

Коли до нашої піяністки звернувся один із редакторів із запитом до якої міри її фортепіянне виконавство і сьогоднішня педагогічна праця виповнюють її життя вона із усією щирою спонтанністю відповіла: „Люблю педагогічну працю, виконавство, а передусім сучасну музику українських композиторів, що живуть і творять на північно-американському континенті".

Щоб відкрити бодай один фрагмент із фортепіянних виступів наших піяністів, зацитуємо з канадської газети „Прогрес" слова з рецензії кореспондента цієї газети на концерт з нагоди відзначувань Тисячоліття у Вінніпезі п.з. „Концерт, що його не можна забути". У концертовому дуеті Люба та Іриней Жуки виказались своїми мистецькими здібностями і особливим тонким музичним відчуттям в творі 'Друга соната' Юрія Фіяли — українсько-канадського композитора — і в музичній поемі 'Дніпро'. Останній твір був спеціяльно скомпонований на цей концерт. Короною одуховленого виконання Л. та І. Жук була музична поема 'Мазепа' Франца Ліста".

1000-піттю...

(Закінчення зі стор. 2)

хори і був єдиним диригентом, то і звідси ота подиву гідна суцільність хорового вияву.

Прикрасою обох кантат були солісти. Оленка Геймур мабуть ніколи не звучала корисніше, ширяючи своїми гарними, сопрановими тонами понад іншими голосами; головно в другій частині композиції, у квартеті солістів. Бас Стефан Шкафаровський був героєм всього вечора. Він бо мав найбільш відповідальне вокальне завдання соліста, особливо дальше, в опері. Голос його звучав знаменито, передусім у високих позиціях. Тенор Богдан Чаплинський був у кантатах бездоганний. А меццо Маруся Домбчевська, в меншій партії, додержувала кроку іншим солістам.

Коли я дістав тільки з Вашінґтону запис концерту на касетній плівці, переживаючи велич музики і виконання, я наставляв повсякчасно касетку, щоб послухати її ще раз і ще раз. А коли я моєму другові через телефон заграв кантату „Радуйся ниво", то його відповідь була: „Хай мені на моїм похороні не співають „Вічная пам'ять", лише, „Радуйся ниво".

Друга кантата концерту „Б'ють пороги" випала так само безконкуренційно, як і перша. Я, особисто, щойно вперше відчув насправді всю глибінь краси і прославу героїзму цього музичного твору. Ввесь хор і солісти пройняті ідеєю драматизму слова і музики наших обох національних корифеїв, під магією керівництва М. Длябоги, знову, в найвищій мірі, зуміли зворушити і полонити слухачів. Бож тут ще раз загомоніла, „як Господа слово... Наша слава — слава України".

Після перерви почули присутні музичну новину, а це виїмки з опери Г. Майбороди „Ярослав Мудрий". Цей монументальний твір не тільки без пропаганди комунізму, але він і створений з прославленням „Господа Бога і святої Софії". Майборода потрапив поєднати клясичність музики із сучасною стилевістю даючи нам у своїй опері своєрідне неоромантичне музичновокальне суцвіття, яке всім до вподоби. Передусім принаджує до себе безумовно прегарна кольоритність оркестрівки та краса оперової мелодійности.

До чоловічих солістів долучилась тут ще оперова співачка Рената Бабак. Керму проводу цілого великого ансамблю перейняв Павло Длябога, який виявив себе поважним представником справжнього симфонічного диригента. Він всевладно держав контролю над усім збором в обсязі своїх елегантних порухів рамені рук. Шкафаровський, як Ярослав, співав могутньо і піднесено (само собою він мусить уважати, щоб і низькі тони виходили, якнайкраще) Тенорові Чаплинському приключився у його співі ніяк незрозумілий промах, якого, на щастя, не завважила публіка. Поза цим співав він сприйнятливо. Бабак у ролі дружини Ярослава, Інгігерди, зі своїм великим голосом звучала добре. Вона зразу привернула до себе увагу оперовим досвідом, що був помітний не лише у фразуванні, але і в легкому кивку рукою чи головою.

Тут знову треба було подивляти хор. Це ж бо люди без жадної театральної практики, а як вони зразково опанували свою співочу партію в опері. Ніжність співу жіночих голосів довго звучатиме у пам'яті слухачів. П. Длябога заблистів талантом диригента виїмково в симфонічній картині „Бій з печенігами". Зі справжнім зацікавленням слухали ми наростання музичної стихійности і осягнення найвищої точки бойової картини, переможних звуків та занику звитяжного розмалюнку. Тут слухачі нагородили молодого диригента щедрими оплесками. Закінчення опери — це спів Ярослава про побудову нового Києва. Весь хор на фоні оркестри потужно і велично прославляє свого мудрого переможного володаря.

Кінцевий успіх всенької імпрези був величезний. По залі неслись, як невмовкаючі водоспади, хвилі захоплених оплесків та окликів: „славно", „браво", „слава"! Це був неодмінно унікальний, сповнений виїмкового, мистецького звершення пир-концерт.

Слуга...

(Закінчення зі стор. 2)

глибокої пошани і синівської відданости. Подібну заяву склали також українці Волині зібрані в Луцьку. А представник Волині в соймі посол Скрипник склав протест в імені свого та своїх виборців. (Посол Скрипник — це сьогодні блаженніший Митрополит Української Православної Церкви Мстислав).

Згадуючи цим спомином про часи, що збулись перед 50-ти роками, пом'янім Великого Митрополита в 44-ту річницю його відходу в блаженну вічність та просім Господа, щоб винагородив його славою святих, на що він заслужив своїм праведним життям та всецілою відданою працею для ближнього в дусі Христової Євангелії.

СОВЄТСЬКИЙ ПРАВОЗАХИСНИК академік Андрей Сахаров, що перебуває у ЗСА, 9-го листопада проходив медичне обстеження в шпиталі Массачусетс. Результатів медичного огляду покищо не подано. Якщо американські лікарі вирішать, що А. Сахарову потрібний кардіостимулятор, то він можилво продовжить своє перебування в ЗСА, оскільки вставлення кардіостимулятора вимагає двотижневого перебування в шпиталі. В 1985 році А. Сахаров мав легкий удар серця під час примусового годування в горьківському засланні, коли він голодував, домагаючись дозволу на виїзд дружини Єлени Боннер у ЗСА. Вона отримала дозвіл на таку поїздку в 1986 році.

МОСКОВСЬКЕ РАДІО повідомило, що спроба запуску у стратосферу міжпростірного корабля совєтського виробу „Буран" знову відбудеться за кілька днів. В повідомленні не подається точної дати, як це було попереднього разу. Значить СССР хоче запустити корабель без великого розголосу, у секреті, або не вірить, що запуск вдасться, — кажуть спостерігачі.

В НЮ ЙОРКУ АРЕШТУВАЛИ 58-літнього директора публічної школи в Гарлемі за вживання наркотиків. Аґенти для розшуку наркотиків арештували його кілька хвилин після того, як цей учитель-негр купував на вулицях Гарлему „крек", найбільше тепер популярний наркотик. Директор школи Меттю Барнвелл працює учителем від 1964 року.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

СУБОТА, 19-го ЛИСТОПАДА 1988 р.

Асторія, Н. Й. Місячні збори Б-ва св. Миколая — 5-ий Відділ УНС о год. 5-ій по пол. в церковному приміщенні при 37-07 31-ша авеню. Проситься членів прийти, вирівняти вкладки і вислухати звітів та інформацій управи. — В. Левенець, гол., М. Климишин, секр.

У ДРУГУ НЕВИМОВНО БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ ВІДХОДУ У ВІЧНІСТЬ нашої Найдорожчої і Незабутньої ДРУЖИНИ, МАМИ і БАБУСІ

бл. п.

Марії Твердовської

буде відправлена

ПАНАХИДА

в неділю, 20-го листопада 1988 року о год. 11-ій перед полуднем у Свято-Троїцькій Катедрі Української Автокефальної Православної Церкви при 359 Broome вул. в Ню Йорку

Про участь і молитви просить

муж — МИКОЛА з дітьми і внуками

ПОДЯКА

З Волі Всевишнього, дня 2-го листопада 1987 р. відійшла у Вічність

моя Незабутня ДРУЖИНА

бл. п.

Валя Калин-Магмет

Цією дорогою складаю сердечну подяку Преп. о. Богданові Лукі, парохові Української Католицької Церкви св. І. Хрестителя в Нюарку, Н. Дж. і Преп. о. Іванові Сенів з Істон, Пенсильвенія за відслуження похоронних відправ, як також щиро дякую церковному хорові та диригентові п. М. Добошеві за спів в час Панахиди і Служби Божої.

Спасибі всім учасникам похорону, особливо тим, які прибули з віддалених місцевостей, а також за всі вислови співчуття і розраду.

Моя сердечна подяка за прощальні слова Ша[illegible]вних Представників організацій, проф. Т. Богданськ[illegible] інж. М. Семанишинові, УККА; п. Я. Климовському від [illegible] тернопільців та за зворушливе прощання приятельки п. І. Кононів. Дякую також Членкиням 28-го Відділу СУА і ОЖ ОЧСУ за влаштування поминок після Панахиди в приміщенні Української Православної Церкви св. Тріці в Ірвінгтоні, Н. Дж.

Щира подяка Побратимам-Дивізійникам, які несли домовину.

Складаю сердечну подяку Шановним Докторам Б. Худьо, А. Стефанівському і Т. Крупі за віддану лікарську опіку.

Зворушливими були часті відвідини св. п. о. С. Іваночка в останніх днях Валі.

Особливо я дякую за теплі слова в пресі про Покійну і її працю в українських театрах та в громаді, що їх писали Т. Богданська, Г. Клим, Я. Климовський та О. Писяк, а також я вдячний Е. Блавацькій і Р. Мариновичеві за спогади про Валю в радіопередачі.

Дня 30-го квітня ц. р., за ініціятивою п. Т. Богданської, 28-ий Відділ СУА влашуквав „Вечір" в пам'ять Валі, тож моя сердечна подяка за вкладений труд і зворушливе виконання програми.

На Поминальні Служби Божі жертвували О. Вовчук, О. і Г. Голинські, В. і П. Данилюки, М. Дурбак, Г. Клим, І. Кононів, д-р Р. Кравчук, род. Лазірко, П. Папичак, [illegible] А. Луцишин, В. Матіяш, М. Матіяш, Б. Олесники, М. Олесницька-Павлишин, П. Піколович, Л. Рудзінський, д-р П. і Ю. Стефанівські, І. Федів, А. і С. Феденишин, Ф. Чіх, І. Яворська, О. Яворська та організація ОЖ ОЧСУ, Клівленд, Огайо.

Квіти дарували: Г. Клим, І. Кононів, М. Лебо, род. Матіяш, Ю. Олесницький, І. Федів, М. і Л. Чолган, д-р Т. і Л. Шеґедин.

На „нев'янучий вінок" (на руки п. І. Кононів) склали: Н. Н. 200 дол.; д-р Б. і Б. Худьо 100 дол.; А. і І. Дзедзик 100 дол.; д-р Т. і Л. Шеґедин — 70 дол.; по 50 дол. склали: А. і Ф. Луцишин, З. і Н. Миськів; по 25 дол. — Г. Клим, М. і М. Семанишин, В. Яворська; по 20 дол. — Т. Богданська, З. і І. Бундзяк, М. Гординська, Л. Ґенсьор-Садницька, О. Ільяшенко, Н. Кравчук, О. і П. Семенюк, О. і М. Тарапацькі та Н. Іванчук — 15 дол.

Суму 820 дол. розприділино на цілі, які Покійна завжди піддержувала, а саме: 200 дол. на дослідження масового голоду в Україні; 200 дол. на Фонд св. Софії в Римі; 120 дол. на Фонд Актора; 100 дол. на Фонф Оборони І. Дем'янюка; по 50 дол. на Церкву в Арґентині, Культурний Центр в Югославії, виховання молоді в Бразилії та на Фонд Політв'язнів.

Усім Шановним Жертводавцям моє щиро-сердечне спасибі. Хай Бог винагородить стократно.

Якщо з незалежних від мене причин було незгадане чиєсь ім'я, прошу вибачити.

В пам'ять моєї Незабутньої Дружини складаю 1.000 дол. на такі цілі: АНЧЕЙН — 250 дол.; Український Музей в Ню Йорку — 200 дол.; Фонд Актора — 200 дол.; Фонд Новоприбулих Еміґрантів — 200 дол.; „Смолоскип" — 100 дол. і журнал „Наше Життя" — 50 дол.

СТЕПАН МАГМЕТ

У безмежному смутку повідомляємо Родину, Приятелів і Знайомих, що в суботу, 12-го листопада 1988 р. після короткої і тяжкої недуги заосмотрений Найсвятішими Тайнами відійшов у Вічність

наш Найдорожчий МУЖ, БАТЬКО, ДІДО і БРАТ

бл. п.

ВАСИЛЬ ГНАТІВ

ПАНАХИДА і ПАРАСТАС були відправлені в неділю, 13-го листопада 1988 р. і в понеділок, 14-го листопада, о год. 7.30 веч. в похоронному заведенні Литвин [illegible] Stuyvesant Avenue, Union, N.J.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ у вівторок, 15-го листопада 1988 р. о год. 9.30 ранку в церкві св. Івана Хрестителя в Нюарку, Н. Дж., а опісля на український православний цвинтар св. Андрія Первозванного в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

Горем прибиті:

дружина — БОГУСЛАВА
син — ВАСИЛЬ з дружиною ХРИСТИНОЮ
донька — ОЛЕНА з мужем ПЕТРОМ ЛІСЕВИЧЕМ
внуки — АНДРІЙ і ДІЯНА
сестра і брат в Україні
та ближча і дальша Родина в Україні й Америці

НА ОКУПОВАНИХ ІЗРАЇЛЬСЬКОЮ армією арабських землях, західньому березі ріки Йордан і смузі Гази, далі неспокійно. Ситуація загострилась 9-го листопада, коли ізраїльські вояки застрелили 3-річного арабського хлопчика, який бавився при дорозі камінчиками. Куля у хлопчика попала мабуть припадково (рекошетом), бо вояки стріляли на більшу товпу підлітків, які кидали запальні бомби і каміння на переїжджаючу військову колону. Після вбивства тисячі палестинців вийшли на вулицкі і очайдушно йшли на колону війська, не боячись ані куль, ані сльозоточивого ґазу, ані гумових палиць.

Тенісовий турнір на Тризубівці

В суботу і неділю, 15-16-го жовтня, на Тризубівці, в Горшомі, Па., відбувся перший осінній тенісовий турнір, який влаштувала тенісова ланка УСО „Тризуб" і відбувся з нагоди святкувань 10-ліття Тризубівки.

Змагання переходили в чотирьох групах.

В групі жінок перше місце здобула Іванка Федик („Тризуб"), перемагаючи Наталку Попель, 6:0, 6:1, Любу Бугай, 6:1, 6:2, і Марійку Татунчак 7:5, 6:4. М. Татунчак („Тризуб") здобула друге місце.

В групі найстарших сеньйорів Олесь Олинець („Тризуб"), чемпіон УСЦАКу переміг Олександра Михалюка („Тризуб") вислідом: 6:0, 6:1.

В групі сеньйорів понад 45 років Юрій Грабець (КЛК, Бостон) здобув перше місце виграючи з Романом Феликом 6:0, 6:1, Євгеном Лащиком і Міляном Обрадовичем 6:1, 6:4. Обрадович (Ню Йорк) здобув друге місце в тій групі.

В групі чоловіків 35 і вище років, Юрій Савчак („Тризуб"), чемпіон УСЦАК, виграв турнір перемагаючи Бориса Татунчака 6:2, 6:0, Ігоря Бугая 6:2, 6:0, і Ярослава Тимкова 6:0, 6:3. В тій групі Тимків („Тризуб") здобув друге місце а Володимир Дзівак („Тризуб") виграв рунду „потішення". В турнірі брало участь 20 змагунів і змагунок, 23 було зголошених.

Нагороди переможцям і фіналістам вручили теперішній голова УСО „Тризуб" Ігор Чижович, багатократний колишній голова Роман Савчак. Чаші були даровані тенісовою ланкою УСЦАКу. Змагання перевів Юрій Савчак.

І. Федик (зліва) і М. Татунчак приймають чаші від Р. Савчака і І. Чижовича (справа).

Ю. Грабець отримав чашу від Р. Савчака (зліва) і І. Чижовича.

Ю. Савчак і Я. Тимків (перший зліва) з чашами, що їм вручили Р. Савчак і І. Чижович.

ОПЛЕСКИ, КВІТИ, ПРИВІТИ

Вечір у пошану Марії Лисяк

„Культура — це досконалення світу довкола нас і світу у нас самих... У культуру входять різні ділянки, в тому й сценічне мистецтво-театр, що народився в надрах народу".

Продовжуючи свій погляд на театр, як преважливу складову частину культури народу, в листі-привіті з нагоди 50-літньої театральної діяльности Марії Лисяк Владика Митрополит Стефан писав: „Живе слово зі сцени, пісня, естетична емоція — все це викликувало в народі глибокі переживання й будило національну свідомість. Саме цьому мистецтву п'ятдесят літ тому Ви почали служити для добра рідного народу. Не зражувалися Ви ніякими невигодами, ні перешкодами, а витривало плекали й ширили красу сценічного мистецтва. Дяка Вам за це".

Також велика дяка з уклінністю належить Архипастиреві за те, що серед своєї пастви відзначує своїх заслужених мирян і складає їм подяку за їхній довготривалий труд для нашого народу. Цим не лише Ювілятка була до глибини душі зворушена, але й широкозібрана публіка. Слухаючи слів листа-благословення Владики, прийняла його грімкими, невгамовними апльодисментами.

Вечір-зустріч Марії Лисяк з друзями, приятелями, товаришками та товаришами по праці і широким збором місцевої та позамісцевої громадськості з приводу її 50-літньої театральної діяльності й більш як сороклітньої громадської праці, відбувся в суботу, 29-го жовтня ц.р. в концертово-театральній залі Українського Освітньо-Культурного Центру в Абінґтон, Філядельфія.

Цей вечір коротким змістовним словом відкрила Люба Сілецька, підкреслюючи заслуги Ювілятки на громадському полі, головним чином у дії ОЖ ОЧСУ.

Марія Лисяк виступала сливе в усіх імпрезах, що їх організовував Визвольний Фронт не лише у Філядельфії, але й в інших містах. Люба Сілецька назвала їх понад 20, не згадуючи кожнорічних виступів Марії Лисяк з нагоди знаменних дат.

Подаємо тільки важливіше з громадської діяльности Ювілятки, годі ж бо все інше докладно представити, що розміром надається для спеціяльно виданої брошури, а не часописного відгуку, тому загально скажемо, що вона брала участь у всіх імпрезах, які заслужено звеличували Українську Повстанську Армію, діяльність ОУН, національних героїв і творчість Підпілля. До цього додамо ще, що Марія Лисяк у сімдесятих роках була в дикторському складі Радіо-годині УВФ у Філядельфії.

Після того, як Л. Сілецька представила Ювілятку як видатну громадську діячку, керування вечором перебрала Іванка Кононів.

З черги виступила Віра Левицька під рясні оплески, як годилося привітати заслужену акторку української сцени.

Широковідома акторка цікаво розповіла про початки сценічної праці своєї ровесниці, з якою якийсь час працювала в одному і тому самому пересувному театрі. Їздили разом на одному драбинястому возі, зазнавали однакових „гараздів". Згодом їхні шляхи розійшлися, щоб знову зустрінутись осінню 1939 року в одному, але вже стаціонарному театрі — спершу в театрі ім. Лесі Українки, пізніше в оперному театрі, відділі драми у Львові. У воєнний час згадано період Марійчиних мандрів з „Веселим Львовом" по Німеччині й Австрії, як обслуга таборів наших робітників аж до закінчення Другої світової війни. Після того Марія Лисяк опинилася у таборі „Ля Гард" в Ашаффенбурзі, де виступала в таборовому театрі під мист. кер. Ярослава Рудакевича, якого театр був одним із кращих таборових театрів.

У ЗСА М. Лисяк спочатку працювала у відновленому „Веселому Львові", згодом у „Театрі в п'ятницю" під мист. кер. Володимира Шашаровського. З її ролей слід назвати Наталку в „Наталці Полтавці", ролі в „Найкращих хлопцях з Дивізії", в „Недосяжних", не згадуючи її участи в щорічних „Осінніх усмішках".

У своєму житті Марія Лисяк зіграла чимало ролей як у драматичному, так і музичному репертуарах. Щоб їх усіх назвати, розмір нотатки треба було б переступити, чого не любить жодна редакція. Автор оцих рядків добре пригадує собі Марійку в кількох оперетах у більших, а то й головних ролях.

У театрі Яреми Стадника, коли в ньому була Марійка (в той час Лисякович) у репертуарі були: „Жайворонок", „Орлов", „Пепіна", „Доріна" й ін. та музичні комедії: „Подружжя в двох мешканнях" і „Жабуриння", музика В. Балтаровича, лібертто Г. Лужницького.

Ярослав Рудакевич у своєму слові зупинився на відтинку чотирьох з половиною років спільної праці в театрах ім. Лесі Українки та оперному, у відділі драми, при чому згадав її участь у „Мужчині з минулим", „Ночі під Івана Купала", „Паливоді", „Батурині".

Ярослав Пінот-Рудакевич закінчив своє слово декількома дотепами із свого репертуару, впровадивши публіку в рожевий настрій.

А зараз декілька слів про саму мистецьку програму. Першою, як водиться, виступила під рясні оплески Марійка Лисяк. (Американці ще спонтанно постали б з місць; добрих, логічно оправданих звичаїв чомусь учимося спроквола). Ювілятка виконала: „Лист зі Львова", сл. О. Лисяка, муз. В. Безкоровайного, і „Найкращу пісню", сл. Е. Козака, муз. Ю. Лаврівського, а на „біс" ще „Верніться знов", сл. О. Лисяка, муз. Л. Мінво. Звучання її голосу та інтерпретація тексту нагадали нам її колишні, добрі часи. Нам передалась її одухотвореність, коли вона з почуттям радості гляділа на прибулих з Ню Йорку — Лідію Крушельницьку, Рому Богачевську з донею і сином, Івана Головку з дружиною та Василя Сердюка з Трентону й очевидно на всіх філядельфійських товаришок та товаришів по праці, що свого часу разом ділили долю й недолю діячів українського театрального мистецтва.

Зразковою товаришкою виявилась Іванка Кононів, що не зважаючи на те, що ще не знято з її правої руки гіпсу після опеарції, вона не лише приїхала, але й перебрала на себе конферанс імпрези, а крім того виступила у солловій точці. Вона виконала у фортепіяновому супроводі Лесі Рудий „Сонце низенько" (муз. В. Балтаровича), перетранспонувавши собі цю пісеньку на альт, що дало справжній мистецький ефект. На мистецькому рівні виконала теж „Пісню актора", приграваючи собі на ґітарі (рукою в гіпсі). Як видно було по оплесках, її сценічний виступ був високо оцінений.

Завершенням мистецької програми була п'ята дія з п'єси Б. Лепкого „Батурин".

Марія Лисяк виконувала ролю Дівчини. У сценічному мистецтві велике значення має т. зв. перевтілення — зовнішнє і внутрішнє. Марія Лисяк дала публіці повну ілюзію молодої дівчини. Своєю грою передала глибокий патріотизм, захищаючи справу Великої ідеї.

Дід у виконанні Володимира Шашаровського пригадав нам його давні вершинні сценічні осяги.

Юнак Олекса Горбачевський грав т. зв. німу ролю, тобто ролю без слів.

ᴗ ᴗ ᴗ

Усіх привітів годі подати, бо було їх багато, тому згадаю лише частину. Привіт-благословення згадано вже на самому початку. Від акторів — Галя Шембель і Євген Курило з Бінгамтону (з оправданням за неприбуття з причини хвороби), співак (свояк) Юрій Богачевський з Ню Йорку (і квіти), Роман і Люба Тимчуки, Володислав Клех (сценограф „Метрополітен опери").

Зворушливий привіт прислали подружжя Марта і проф. Лев Шанковські, у якому сказано: „...Тільки таким чином можемо Вас привітати і бути присутнім на Вашому святі! Але ми любимо Вас і духом будемо присутні, бажаємо Вам багато радості за щиру працю для українського театрального мистецтва!

Серед привітів подамо ще декілька збірних: від членів Карпатського Лещетарського Клюбу з Ню Йорку за підписами інж. Р. Гаврисяка, „Куби"-Купчинського і „Ґога"-Слупчинського, Братства кол. Вояків І-ої Дивізії УНА — Станиці Філядельфії за підписами Б. Артимишина та М. Білика, від Головної Управи І-ва кол. Вояків УПА ім. ген. хор. Т. Чупринки за підписами М. Ковальчина, Б. Ковалика та М. Дляботи і від філядельфійської Станиці кол. Вояків УПА.

Ще був привіт від о. Богдана Смика та його дружини Володимири з Ютики. На кінець згадаємо ще віршований привіт від львів'ян з далекої Австралії, які пишуть „Вітайте нам Родино, ми з Вами до загину! Львів'ян небагато в Австралії, та все ж більше, ніж карт у талії. Бажаємо на сцені життя ще одну ролю. Дай Боже здоров'я та кращу долю!" Квіти подарували товариші-актори, крім цього ще золотий ланцюг. Окремо Маргарета Борзаківська подарувала золоту бранзолетку та золоті сережки. Квіти наспіли ще від Галі Мазурок. Із дарунків слід згадати статуетку Володимира Великого від ОЖ ОЧСУ. Квіти наспіли також від родини Богачевських і Конопельських, що їх особисто вручила мала Софійка Конопельська, яка заініціювала своїм ніжним голосочком многоліттєвіє, що підхопила своїм голосом І. Кононів, а за нею всі присутні.

Яр. Климовський

БЕЗ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ І КНИЖКИ — НЕ БУДЕ Й УКРАЇНСЬКОЇ ДИТИНИ!